Ἄβδηρα.

I

Θέσις καί ἱστορία.

§1.

Ἀπό 545–512 περίπου π.Χ.

Ἡ τοποθεσία τῆς πόλεως Ἀβδήρων καθωρίσθη τό πρῶτον ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐποχῇ διά τοῦ Regel.(1) Τό ἀκρωτήριον Πουλοῦστρα, τό ἄκρον δυτικόν σημεῖον εἰς τόν κόλπον Καραγάτς, θεωρεῖται ὡς ὁ τόπος, ὅπου πρό χρόνων κατῴκουν οἱ Ἀβδηρῖται. Ὄγκοι τοίχων καί σωροί κεραμίων, τεμαχείων ἀγγείων καί λίθων δεικνύουσι τό σήμερον εὐφόρως καλλιεργούμενον πεδίον ὡς τόπον κατοικίας πόλεως. Τά τοπογραφικά γεγραμμένα τῶν ἀρχαίων οὐδεμίαν σχεδόν ἀφίνουσι ἀμφιβολίαν, ὅτι τό ὄνομα τά Ἄβδηρα ἀνήκει εἰς αὐτά.(2) Ἐφ' ὅσον ἀνακα-

---

1) Regel Abdera in Athen. Mitteil. 1887 12, 161. Ἐνταῦθα παρέχεται καί ἡ βιβλιογραφία διά τάς προτέρας ἐρεύνας ἐπί τῆς θέσεως τῆς πόλεως.

2) Ἄβδηρα παρά Ἑκαταίῳ ἀπόσπασμα 98 (ἐν FHG I, 58), Ἡροδότῳ Α΄ 168· Ϛ΄ 46· Ζ΄ 109 καί ἀλλαχοῦ.— Ἄβδηρον τυχαίως παρά

καί δέν βοηθοῦσι, δέν ὑπάρχουσι πολλά, τά ὁποῖα ἐνθυμίζουσι τήν παλαιάν ἀκμήν τῆς ἑλληνικῆς πόλεως. Καί ἐν τούτοις ἦτο αὕτη μεγάλη, ὅπως ὁ κατάλογος τῶν νομισμάτων ἐμφαντικῶς διδάσκει.

Σήμερον τό εἰς σχεδόν ἰσόπεδον παραλίαν κείμενον ἀκρωτήριον περιβάλλεται ἀνατολικῶς καί νοτίως ὑπό θαλάσσης, δυτικῶς ὑπό ἕλους· πρός βορρᾶν χαμηλή σειρά λόφων σχηματίζει τό ὅριον πρός τήν πεδιάδα, δι' ἧς ἄγει ἡ βορειοδυτικῶς ἐκεῖθεν μιᾶς ἐμβυθιζούσης γέφυρα λόφου πρό τό ὄρος Ροδόπη. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὡμοίαζεν τό ἀκρωτήριον σχεδόν πρός πύργον ὑψηλότερον(1). Ἀπό τρία μέρη περιέβαλεν αὐτό ἡ θάλασσα, σχηματίζουσα ἀνατολικῶς κ' δυτικῶς κόλπους, οἵτινες ~~[illegible]~~ φυσικοί λιμένες παρεῖχον καλόν καταφύγιον καί ἀσφαλές ἀγκυροβόλιον διά πάντα ἄνεμον. Σήμερον ἐκβάλλει ὁ ποταμός Καρά σού ἡ Μέστα, ὁ Νέστος (Μέστος) τῶν Ἑλλήνων, πολλάς ὥρας δυτικῶς τοῦ ἀκρωτηρίου· εἰς τήν ἀρχαίαν ἐποχήν ἐξέβαλλε ἀσφαλῶς πολύ ἀνατολικώτερον, ἴσως εἰς βραχίονα παρά τό ἀκρωτήριον.(3)

Οὐδέν ἀκριβῶς κατά τήν ἔννοιαν τῶν Ἑλλήνων(4).

Ἔφορος ἀπόσπ. 72. — Περί τοῦ [illegible] Abdera, -ea (Plinius 25.52)· ἄλλας μαρτυρίας ἰδέ παρά K. F. Hermann Ges. Abhandl. 93.11. — Οἱ φορολογικοί κατάλογοι IG I 226-240 δίδουσι ΗΑΒΔΕΡΙΤΑΙ. Ἡ σημασία τοῦ ὀνόματος εἶναι σκοτεινή. Πολλάκις ἐξηγήθη ἐκ τῆς Φοινικικῆς (π.χ. Tomaschek Sitzber. Wien Akademie 1893, 41) καί διά τοῦτο παραδέχονται Φοινικικήν ἀποικίαν.

2) Ἡ ὕπαρξις τοῦ ὀνόματος Ἄβδηρα εἰς τήν νοτίαν παραλίαν τῆς Ἱσπανίας ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν Βαστουλοφοινίκων (Φοινίκων κτίσμα) Στράβων Γ' 157, πρβλ. Plin. hist. nat. 3.3), Ἄπτερα (Aptera) εἰς τήν Κρήτην (περί Φοινίκων ἐν Κρήτῃ ἰδέ τό σχετικόν παρά Assman Philologus 67, 161 κ.ἑξ.), Ἄβδηρα ἐν Λυκίᾳ φαίνεται ὅτι ὑποστηρίζει τήν ἀντίληψιν ταύτην, ἀλλά πρός τό παρόν δέν ἐξέρχομεν τοῦ Non liquet

3). Ὁ γενικός χάρτης τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης 1:200.000 φύλλον Ξάνθη δέν ἀφίνει τήν ὑπό τοῦ Regel δοθεῖσαν περιγραφήν κ' ἀπεικόνισίν της τόσον σαφῶς.

4) Ἰδέ π.χ. Σινώπη, Τραπεζοῦς παρά Bürchner Die Besiedelung der Küsten des Pontos Euxeinos 1885, S. 56, 67.

οὐχί ἀνωμαλία ἐν τῇ θαλασσίᾳ αὐτῆς θέσει πρός τήν ἀκτήν τῶν [illegible] ἐν τῇ [illegible] παραλίᾳ [illegible] ὅπως αὕτη μέ [illegible] [illegible] χώραν; ~~[illegible]~~ μᾶλλον αὐτήν ἐνόησα ὡς κειμένην παρά τόν ποταμόν, ὅστις ἔφερε ἀρκετόν ὕδωρ ἀπό τά ὄρη διά τάς πεδιάδας καί ὁδηγεῖ ἀσφαλέστερον εἰς τά ὄρη τοῦ Περίν Δάγ καί τῆς Ροδόπης.

Δυσκόλως δύναταί τις νά εὕρῃ ἐξ ἴσου εὐνοϊκήν θέσιν ἐν τῇ θρᾳκικῇ γῇ ἐπί τῆς παραλίας. Μόνον εἰς ἓν σημεῖον ὑπερέχει αὐτῆς δυτικώτερον κειμένη συνοικισμοί. Τά [illegible] εἰς χρυσόν καί εἰς ἄργυρον ὄρη τοῦ Ὀρβήλου καί Παγγαίου κεῖνται εἰς ἀπόστασιν ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐχί ἀσφαλῶς χωριζόμενα ἀπό τό ἀκρωτήριον [illegible] ἀ[illegible] διά τοῦ Νέστου. Ὅθεν [illegible] ἐνταῦθα ἦσαν οἱ γεωργοί καί ἔμποροι, οἱ πρός ἐκμετάλλευσιν μεταλλείων. Καί ὅτε οἱ μεταγενέστεροι Ἀβδηρῖται ἔμειναν πιστοί εἰς τήν πρόθεσιν τῶν πρώτων ἀποίκων, δηλονότι ἡ χώρα ἣν κατεῖχεν ἡ πόλις, ἥτις (χώρα) ἐν τῇ [illegible] παραδόσει [illegible] μνημονεύεται καί βεβαίως περιελάμβανε τήν οὐχί ἀσήμαντον [illegible] ἐνδοχώραν μέχρι τῶν ὑψηλῶν ὀρέων.(1)

Ἀλλά δέν ἠρκέσθησαν οἱ Ἀβδηρῖται μέ τήν ἀρχικήν πρόθεσιν. Τό πρῶτον χρῆμα ἐν τῷ [illegible] αὐτοῦ [illegible], ὅπως τό ἀκρωτήριον [illegible] τούς φυσικούς [illegible] τῶν ὀρέων δυτικῶς τοῦ Νέστου ἠνάγκασαν νά [illegible] [illegible] καί [illegible], βάρος καί μορφή τοῦ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ὅτι ἔφερον τοῦτο εἰς ἀντίθεσιν πρός τό [illegible] πρός τήν Θάσον.(2)

1) ~~Τῷ ἔτει~~ 376 εἰσβάλλουσιν οἱ Τριβαλλοί εἰς τήν «χώραν τῶν Ἀβδηριτῶν» καί ἀποκομίζουσι μεγάλα λάφυρα (Διόδωρος ΙΕ' 36) — Τῷ ἔτει 188 διέρχεται ὁ Μάλλιος διά τοῦ Abderitarum agrum (Livius 38.41) — ἐν ἔτει 166 παραπονοῦνται οἱ Ἀβδηρῖται εἰς Ῥώμην [illegible] [illegible] [illegible] [τῆς χώρας]», τήν ὁποίαν ὁ Θρᾷξ βασιλεύς Κότυς ἐδικαιοῦτο (Dittenberger Syll² 303) — Ὁ Νέστος ῥέει διά τῆς «Ἀβδηριτῶν» (Παυσανίας 6.5.3).

2) ~~[illegible]~~ Τόν [illegible] [illegible] τῶν ἀρχαιοτέρων [illegible] τῆς Θάσου «ἡ [illegible] καί [illegible]» δεικνύουν αἱ Νεάπολις, «[illegible]», Αἶνος, [illegible] καί ἐδῶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] καί [illegible] μετά [illegible]. — Ὁμοίως ~~[illegible]~~ τό βάρος καί τό [illegible]

Οἱ Θάσιοι κατεῖχον σημεῖα εἰς τὴν ἀπέναντι κειμένην παραλίαν (Νεάπολις), καὶ νοτίως περὶ τὸ Πάγγαιον πρὸς δυσμάς, κατὰ τὸ [illegible] [illegible], [illegible], ὅσον αἱ σχέσεις των. Τὴν ἐσωτερικὴν χώραν, τὴν χώραν τῶν Ἠδωνῶν βορείως Παγγαίου καὶ τῶν Βισαλτῶν ἐκεῖθεν τοῦ Στρυμόνος, εἴχομεν οἱ Ἀβδηρῖται εἰς τοὺς κόλπους των. Ὁ συγχρονισμὸς τῶν δύο πόλεων δὲν δύναται νὰ παραγνωρισθῇ. Κρίνων τις τὸ μεταγενέστερον τῆς ἱδρύσεως τῶν Ἀβδήρων, θὰ εἴδῃ εἰς αὐτοὺς τὸ νεώτερον ἀντίζηλον, ὅλως [illegible] νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν [illegible] [illegible] τῆς ἐσωτερικῆς χώρας. — ( )

[illegible] εἶναι ἡ παράδοσις περὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς πόλεως. Ἡ πρώτη, καθ' ἣν ὁ Ἡρακλῆς ἵδρυσε τὴν ἀποικίαν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ Ἀβδήρου, ὃν ἐνταῦθα οἱ ἄγριοι ἵπποι τοῦ Διομήδους κατασπαράξαντες, δύναται

πρὸς τὰ τῶν Ἀβδήρων εἶναι τὰ νομίσματα τῶν Ἠδωνῶν, Βισαλτῶν. — Οἱ Ὀρρήσκιοι, [illegible], καὶ ὁ Ἀλέξανδρος τῆς Μακεδονίας ἐχάρασσον ἀπὸ τὴν [illegible] ὁμάδα πρὸς τὴν [illegible]. — Ἰδὲ Babelon traité des monnaies 2, I Kap. 8, S. 1033 κ. ἑ.

νὰ ἀχθῇ κατὰ μέρος(3) [illegible] εἰς τοὺς μύθους. Καὶ μέχρι σήμερον δι' οὐδενὸς εὑρήματος Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς ἐδόθη αἰτία νὰ ὑποθέσῃ τις ἀρχαῖον τινα οἰκισμὸν παρὰ τὸ ἀκρωτήριον [illegible], εἰς ὃ θὰ ἠδύνατο νὰ προσκολληθῇ ἡ παράδοσις. Φαίνεται ὅτι ἡ περιφέρεια τῶν Ἀβδήρων ὅπως ὅλη ἡ Θρᾳκικὴ παραλία ὑπὸ τῶν ὀρεινῶν [illegible], τῶν Μυκηναϊκῶν [illegible] [illegible] [illegible] [illegible](4) [illegible]

---

3) [illegible] Realencyclopaedie s.v. Abdera.

4) Ἴσως ὅμως ἡ [illegible] [illegible]. Ἡ Θρᾳκικὴ παραλία [illegible] εἰς τὸν χάρτην τοῦ ἀρχαίου κόσμου [illegible] [illegible] κατὰ τὴν [illegible] τῶν [illegible] [illegible], πρβλ. σελ. 3 σημ. 2.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

0488

Θρακικῶν φυλῶν δέν ἐξηγεῖται τό γεγονός, μᾶλλον μέ τό ἐναντίον.

Ἡ ἀρχαία παράδοσις ὀνομάζει τόν Κλαζομένιον Τιμήσιον ὡς κτίστην καί δίδει ὡς ἔτος ἱδρύσεως 654 ἤ 652 π.Χ.[1] ἐν τούτοις ὁ ἱδρυτής δέν ἐχάρη τούς κόπους του. Θρᾷκες ἐξεδίωξαν αὐτόν καί μόνον κατά τοῦτο ἐχαρίσατο αὐτῷ ἡ τύχη δικαία, ὅτι ἀργότερα οὗτος ἐν τῇ πόλει ὡς ἥρως ἐτιμᾶτο. Ταύτη ἡ ἔκθεσις τοῦ Ἡροδότου.[2]

Εἰς τό ζήτημα τῆς ἱστορικότητος τῆς πληροφορίας ταύτης οὐδέν συνηγοροῦσι τά νομίσματα. Οὐδεμία [illegible] εὑρίσκεται

---

1) κατά Πλούταρχον Ἠθικά 96.812 καί Αἰλιανόν Ποικίλη Ἱστορία 12.9 ὀνομάζεται ὁ ἱδρυτής Τιμησίας. — Τό ἔτος τῆς ἱδρύσεως παρά Εὐσεβίῳ (ἔκδ. Schöne 2, 86)· περί τῆς διαφορᾶς βλ. Busolt Griech. Gesch. 1, 463.

2) Ἡρόδοτος Α' 168. — Διά τόν ἀποικισμόν τῶν Τηίων βλ. καί [Σκύμνου] 665, Στράβων 14, 644.